

تعدیل و مابه‌التفاوت

۱۰۰۱-۰۲ (پرسش) در راستای اجرای یک پروژه، پیمانکار در شهریور ماه سال ۱۳۸۷ اقدام به تهیه آهن‌آلات پروژه به میزان ۱۵۰ تن نموده است. صورت وضعیت‌های موقت شماره ۲ و ۳ از طرف پیمانکار در ماه‌های مهر و آبان ارسال گردیده است و مقدار آهن‌آلات در صورت وضعیت شماره دو به میزان ۶۰ تن (مصالح پای کار) و صورت وضعیت شماره سه ۱۵۰ تن (کار انجام شده) می‌باشد. با توجه به شاخص‌های تعدیل ابلاغ شده، شاخص‌های فصل ۷ و ۹ از سه ماهه دوم به سوم کاهش داشته و پیمانکار مدعی است با توجه به تهیه آهن‌آلات در سه ماهه دوم سال مطابق بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵، فصل ۷ و ۹ می‌بایست طبق شاخص‌های سه ماهه دوم به عنوان مصالح پای کار تعدیل گردد، در صورتی که مقادیر پای کار و کار انجام شده در سه ماهه سوم قرار می‌گیرد. با توجه به شرح یاد شده، تعدیل مصالح پای کار چگونه محاسبه می‌گردد؟

۱۰۰۱-۰۲ (پاسخ) در قراردادهایی که مشمول تعدیل آحادبهای پیمان براساس بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ می‌باشند، مبالغ مربوط به مصالح پای کار در مدت پیمان، براساس شاخص‌های گروهی فهرست‌بهای پایه مربوط به دوره انجام عملیات اجرایی صورتوضعیتی که مصالح پای کار در آن درج گردیده است، تعدیل می‌شوند. بنابراین در قراردادهای واجد شرایط فوق که با فهرست‌بهای واحد پایه ابنیه منعقد گردیده‌اند چنانچه در مدت پیمان بعنوان مثال آهن‌آلات خریداری شده توسط پیمانکار در قالب مصالح پای کار، در صورت وضعیت مربوط به مهرماه سال ۱۳۸۷ درج گردد تعدیل آن مسبب مورد براساس شاخص‌های قطعی فصول ۷ یا ۹ سه ماهه سوم سال ۸۷ قابل محاسبه می‌باشد. و مقادیری از این آهن‌آلات که در قالب کار انجام شده در صورت وضعیت آبانماه درج می‌شوند نیز براساس مبالغ کار انجام شده مربوط مسبب مورد طبق شاخص‌های قطعی فصول ۷ یا ۹ سه ماهه سوم سال ۱۳۸۷ قابل تعدیل می‌باشند. تعدیل مصالح پای کار و کارکرد صورت وضعیت‌ها که در بالا بدان اشاره شد ثابت بوده و افزایش یا کاهش شاخص‌های قطعی گروهی (فصلی) در دوره کارکرد صورت وضعیت نسبت به شاخص‌های نظیر در دوره تهیه مصالح، تأثیری در نحوه محاسبه تعدیلهای مزبور ندارد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۲- پرسش) در خصوص بند ۸ پیوست بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵، در مورد تغییر ضریب ۰/۹۵ در رابطه ضریب تعدیل، در پیمان‌هایی که در مدت اولیه به علاوه تمدید مدت پیمان در اثر افزایش مقادیر کار با تاخیرات مجاز به پایان می‌رسند، چگونه عمل می‌گردد؟

۰۲۱۰۰۲- پاسخ) در قراردادهای منعقد شده بر اساس بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ در صورتی که قرارداد صرفاً در مدت اولیه (مدت درج شده در موافقت‌نامه) به اتمام رسیده و تمویل موقت شود، عدد ۰/۹۵ ضریب تعدیل به یک تبدیل می‌گردد (بند ۸-۱ بخشنامه) و برای سایر موارد اعم از تغییرات مدت ناشی از تغییر مقادیر کار و کارفرماهای مجاز بر طبق بند (۸-۲) بخشنامه عمل می‌گردد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۳- پرسش) در هنگام تهیه اسناد قراردادی، مبلغ کار براساس فهرست‌بهای سال ۱۳۷۹ برآورد و تنظیم گردید. لیکن شاخص تعدیل سهواً به عوض سه ماهه چهارم سال ۱۳۷۸ سه ماهه چهارم سال ۱۳۷۹ درج گردید. شاخص تعدیل قرارداد یاد شده چگونه قابل تصحیح است؟

۰۲۱۰۰۳- پاسخ) ضوابط و شرایط مندرج در موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان مابین طرفین پیمان (کارفرما و پیمانکار) و نحوه پرداخت به پیمانکار بوده و هرگونه تغییری در آن که منجر به پرداخت اضافی شود تمدید نظر در نرخ پیمان تلقی گردیده و نیاز به افزودن مجوز از مراجع ذیربط (شورای عالی فنی) دارد. لذا در صورت درخواست تغییر شانس مبنای درج شده در پیمان، باید مراتب با دلایل مستند طی گزارش به مراجع ذیربط در لایحه قانونی راجع به تبصره ۸۰ قانون بودجه سال ۱۳۵۶ کل کشور منعکس شود.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۴- پرسش) آیا زمان شروع محاسبه تعدیل عملیات براساس شاخص مبنای پیمان تاریخ تحویل زمین بوده یا تاریخ شروع واقعی کارهای اجرایی که پس از سپری شدن مدت قانونی تجهیز کارگاه می‌باشد ملاک خواهد بود؟

۰۲۱۰۰۴- پاسخ) در قراردادهای تابع ضوابط طرفهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تاریخ شروع کار تاریخ نخستین صورت‌مجلس تمویل کارگاه است که پس از مبادله پیمان تنظیم می‌شود. بنابراین در محاسبات تعدیل اولین صورت وضعیت موقت، شروع تاریخ واقعی انجام کار ملاک است که از تاریخ مذکور اولین صورت ماهانه تنظیم و در این صورت وضعیت هزینه تجهیز کارگاه نیز منظور می‌شود.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۵- پرسش) در هیچکدام از بندهای شرایط خصوصی یک پیمان از جمله بند مربوط به تعدیل عبارتی قید نگردیده است. در این صورت نحوه پرداخت تعدیل به چه صورت خواهد بود؟

۰۲۱۰۰۵- پاسخ) در قراردادهای طریمهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که براساس شرایط عمومی پیمان، پیوست بخشنامه شماره ۵۴/۸۴۲-۱۰۲/۱۰۸۸ مورخ ۱۳۷۸/۳/۳، منعقد شده‌اند، لازمه تعدیل نرخ پیمان پیش‌بینی شرایط مربوط در ماده ۲۹- ه شرایط خصوصی پیمان می‌باشد. به این ترتیب قراردادهای فاقد پیش‌بینی تعدیل نرخ پیمان در ماده یاد شده مشمول تعدیل نمی‌باشند.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۶- پرسش) در قراردادی با شرایط ذیل، برای محاسبه تعدیل قطعی آیا می‌توان به جای ضریب ۰/۹۵ ضریب یک را در بخشنامه شماره ۱-۹۷۰۶/۵۴/۲۰۸۰ مورخ ۱۳۷۰/۶/۲۳ در نظر گرفت :

۱- فهرست‌بهای منضم به قرارداد ابنیه سال ۱۳۷۹

۲- تاریخ قرارداد ۱۳۸۰/۴/۱۸

۳- دستورالعمل نحوه محاسبه تعدیل آحادبها پیمان بخشنامه ۱-۹۷۰۶/۵۴/۲۰۸۰ مورخ ۱۳۷۰/۶/۲۳

۴- تاخیرات ناشی از تاخیر در پرداخت‌ها، تاخیر در تحویل زمین و تغییر مقادیر تا تحویل موقت توسط کارفرما مجاز اعلام گردیده است.

۰۲۱۰۰۶- پاسخ) در قراردادهایی که مشمول تعدیل آحاد بها براساس بخشنامه شماره ۱-۹۷۰۶/۵۴/۲۰۸۰ مورخ ۱۳۷۰/۶/۲۳ باشند، چنانچه عملیات اجرایی موضوع پیمان در مدت درج شده در قرارداد با امتساب تغییر مدتی که صرفاً ناشی از تغییر مقادیر کار باشد، به اتمام رسیده و تمویل موقت شود، طبق مفاد تبصره ۲ بند ۱-۸ دستورالعمل پیوست بخشنامه یادشده بجای عدد ۰/۹۵ در رابطه مربوط به محاسبه ضریب تعدیل، عدد یک در نظر گرفته می‌شود. بنابراین در سایر موارد تأخیرات مجاز (فارغ از قصور پیمانکار)، موضوع مشمول تغییر عدد ۰/۹۵. به عدد یک نمی‌گردد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۷- پرسش) با توجه به دستورالعمل تعدیل آحادبهای پیمانها در صورتی که ضریب تعدیل در فرمول محاسبه تعدیل منفی و کارکرد پیمانکار در سه ماهه در حال محاسبه منفی باشد، حاصل تعدیل عددی مثبت خواهد بود، لذا با عنایت به این که توجیه مثبت بودن حاصل تعدیل در شرایطی که کارکرد پیمانکار منفی می‌باشد منطقی به نظر نمی‌رسد، وضعیت مثبت یا منفی بودن تعدیل در شرایط فوق چگونه است؟

۰۲۱۰۰۷- پاسخ) در قراردادهای منعقد شده براساس فهرس‌بهای پایه که مشمول تعدیل براساس ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ می‌باشند، در صورت منفی شدن ضریب تعدیل و کاهش مبالغ صورت‌وضعیت نسبت به صورت‌وضعیت پیش از آن، با توجه به این که هر صورت‌وضعیت براساس شفاف‌های دوره‌های مربوط به خود تعدیل می‌شود، بنابراین چنانچه در صورت‌وضعیت‌هایی مقادیر کار زیادتر از مقادیر واقعی درج شده باشد، ابتدا باید صورت‌وضعیت‌های اشتباه اصلاح گردد و ضمن تادیه اصل بدهی و تعدیل پرداخت شده به پیمانکار بابت صورت‌وضعیت‌های اشتباه، کارکردهای اصلاح شده ملاک محاسبه صورت‌وضعیت تعدیل قرار گیرد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۸- پرسش) در یک پروژه کارفرما طی سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ حدود دو هزار تن میلگرد از محل خرید سال‌های قبل تحویل پیمانکاران خود نموده و توافق گردیده که قیمت آنها براساس نرخ مصالح پایکار مندرج در فهرست بها منضم به پیمان از صورت کارکردهای پیمانکار کسر گردد. لذا با توجه به این که قراردادهای منعقد شده مشمول تعدیل آحاد بها بوده و زمان ورود میلگردها به کارگاه (ابتدای شروع پروژه) با زمان مصرف آنها متفاوت است و مبنای کسر مبلغ میلگردها از پیمانکار براساس تاریخ مصرف و در صورت وضعیت متناسب با آن بوده، دوره شاخص مربوطه برای محاسبه تعدیل مصالح پایکار و تعدیل صورت وضعیت کارکرد چه زمانی است؟

۰۲۱۰۰۸- پاسخ) در قراردادهای منعقد شده با ضوابط نظام فنی اجرایی کشور پیمانچه در قرارداد پیش‌بینی تمویل مصالح توسط کارفرما انجام نشده باشد، برای موارد تمویل مصالح توسط کارفرما، آیین‌نامه اجرایی ماده (۸۱) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت موضوع مصوبه شماره ۱۴۱۴۷/ت ۲۶۳۰۹-هـ مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۴ ملاک عمل است و بطور اخص در مورد سیمان و آهن آلات بر طبق بند «ب» ماده (۶) مصوبه یاد شده عمل می‌گردد.

تعدیل صورت وضعیت کارکرد بر طبق بند (۱-۸) بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ با شاخص گروهی دوره انجام کارکرد و تعدیل مصالح پایکار بر مبنای شاخص گروهی دوره ورود مصالح به کارگاه، مورد محاسبه قرار می‌گیرد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۰۹- پرسش) در یک قرارداد با مدت پیمان ۲ سال، پس از طی این مدت پیشرفت پروژه تنها برابر ۴۰ درصد از کل قرارداد بوده است. تعدیل در این پروژه چگونه محاسبه می‌گردد؟

۰۲۱۰۰۹- پاسخ) چنانچه قرارداد مشمول تعدیل باشد ابتدا باید تأفیرات مجاز و غیرمجاز پیمانکار طبق بند «ج» ماده (۳۰) شرایط عمومی پیمان بررسی و تعیین گردیده و سپس بر طبق بند (۱۴) پیوست بفتنامه شماره ۷۳/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ کارهایی که در دوره تأفیر مجاز پیمانکار انجام شده است، با شافص‌های دوره مربوط به انجام کار تعدیل می‌شود و کارهای انجام شده در مدت تأفیر غیرمجاز، با متوسط شافص‌های دوره مربوط به مدت پیمان (مدت درج شده در پیمان و مدت‌های تمدید شده) تعدیل می‌شود.

تعدیل و مابه التفاوت

۱۰۲۱۰۱۰- پرسش) براساس بند ۵ دستورالعمل انعقاد پیمان با نرخ مترمربع زیربنا (پیوست بخشنامه شماره ۱۴۲۸۲۵/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۴ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور) برآورد هزینه اجرای کار با در نظر گرفتن شاخص های تعدیل (بدون اعمال ضریب ۰/۹۵) ابلاغی تا زمان مورد نظر برای مناقصه گزاری (به منظور به هنگام نمودن برآورد) و همچنین برای زمان اجرای کار تعیین می شود. با توجه به شرح پیش گفته، در پیمانهایی که در زمان تاخیر مجاز و یا غیرمجاز به اتمام می رسند، آیا شاخص های تعدیل با ضریب ۰/۹۵ یا ۰/۹۷۵ محاسبه می گردد یا خیر؟

۱۰۲۱۰۱۰- پاسخ) براساس بند ۵ قسمت الف دستورالعمل پیوست بخشنامه شماره ۱۴۲۸۲۵/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۴، قبل از انعقاد پیمان، برآورد هزینه اجرای کار با استفاده از نقشه ها، در نظر گرفتن اقلام ستاره دار و براساس آفرین فهرست بها، ضرایب مربوط، هزینه تجهیز و برپیدن کارگاه و شافصهای تعدیل (بدون اعمال ضریب ۰/۹۵) ابلاغی تا زمان مورد نظر برای مناقصه گزاری (به منظور بهنگام نمودن برآورد) و همچنین برای زمان اجرای کار تعیین می شود. با عنایت به مراتب فوق، در پیمانهای با نرخ متر مربع زیربنا که براساس بخشنامه مزبور منعقد شده اند، علی الاصول محاسبات مربوط به منظور نمودن شافصهای تعدیل در بهنگام سازی و در نظر گرفتن نوسانات قیمت زمان اجرای کار، قبل از انعقاد پیمان انجام می گیرد. بنابراین اتمام کارهای اینگونه پیمانها در مدت اولیه، در زمان تأخیر مجاز و نیز زمان تأخیر غیرمجاز، تأثیری در ضریب مورد عمل (۱، ۰/۹۵، ۰/۹۷۵) در محاسبات مربوط به منظور نمودن شافصهای تعدیل که در بالا اشاره شد ندارد.

تعدیل و مابه التفاوت

۱۱۰۲۱- پرسش) در رسیدگی به صورت وضعیت تعدیل یکی از پیمانکاران اختلافی بین مشاور و

پیمانکار به شرح زیر وجود دارد:

پیمانکار از طریق برگزاری مناقصه انتخاب شده و قرارداد براساس فهرس بهای سال ۱۳۸۳ منعقد گردیده

و شاخص مبنا جهت محاسبه تعدیل سه ماهه اول سال ۱۳۸۴ می باشد. به دلیل انجام کار تا ۱/۲۵ برابر

مبلغ اولیه پیمان، پیمانکار مشمول ماده ۴۸ شرایط عمومی پیمان گردید و به کار وی خاتمه داده شد.

میلگردهای موجود در کارگاه (مصالح پایکار) به قیمت روز در زمان خرید و با اعمال ضریب بالاسری

(۱/۳) در صورت وضعیت قطعی به پیمانکار پرداخت گردید و در نتیجه صورت وضعیت تعدیل قطعی

پیمانکار در این بخش به دلیل صفر شدن مقدار میلگرد پای کار مشمول تعدیل، منفی شده و این امر

موجب اعتراض پیمانکار گردیده است.

به زعم پیمانکار در محاسبه صورت وضعیت تعدیل قطعی می بایست میلگردهای یاد شده را در محاسبات

صورت وضعیت های تعدیل موقت که وجه آن را پیش از این پیمانکار دریافت نموده است نادیده انگاشت

و منظور نمود.

با توجه به موارد پیش گفته، نحوه صحیح اعمال میلگردهای پای کار در صورت وضعیت های موقت و

قطعی چگونه می باشد؟

۱۱۰۲۱- پاسخ) در قراردادهای منعقد شده با فهرس بهای واحد پایه سال ۱۳۸۳ که مشمول تعدیل

آحاد بها براساس بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ بوده و باتوجه به بند ۳ ماده ۳۹

شرایط عمومی پیمان، طبق ماده ۴۸ فائمه یافته اند، مصالح موجود در کارگاه (اعم از میلگرد و ...) وفق

بند "یک" قسمت ۳ ماده ۴۸، براساس نرخ متعارف روز در تاریخ فرید با اعمال ضریب بالاسری در

صورت وضعیت قطعی منظور می شوند. مبالغ مصالح موجود در کارگاه مزبور باتوجه به اینکه به نرخ

متعارف روز در تاریخ فرید مناسبه شده اند مشمول تعدیل نخواهند بود.

در ضمن باید توجه داشت که محاسبات تعدیل مصالح یاد شده که در صورت وضعیت های موقت در قالب

تعدیل و مابه‌التفاوت

۱۱۰۲۰- ادامه پاسخ) مناسبات تعدیل مصالح یاد شده که در صورت وضعیت‌های موقت در قالب

کماکان به قوت خود باقی است و نیازی به تغییر و اصلاح ندارد.

با عنایت به مراتب فوق در صورت وضعیت قطعی هیچگونه مبلغی در هیچ یک از فصول به عنوان مصالح

پای کار منظور نخواهد شد و مشمول تعدیل قرار نخواهد گرفت و مصالح موجود در کارگاه صرفاً به ترتیب

فوق در آن درج می‌گردد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۱۰۱۲- پرسش) در محاسبه صورت‌توضیحات تعدیل کارکرد بعضی از پروژه‌ها، در یک فصل امکان کاهش شاخص تعدیل در برخی فصول و در نتیجه منفی شدن ضریب تعدیل وجود دارد، همچنین اگر همزمان با کاهش شاخص تعدیل، شاهد کاهش کارکرد همان فصل نیز باشیم، در این صورت نحوه محاسبه صورت‌توضیحات تعدیل چگونه خواهد بود؟

۰۲۱۰۱۲- پاسخ) در قراردادهای منعقد شده براساس فهرس‌بهای پایه که مشمول تعدیل براساس ضوابط و بخشنامه شماره ۷۳۰۷۳۰۱۷۳۰/۱ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ می‌باشند، در صورت منفی شدن ضریب تعدیل و کاهش مبالغ صورت‌توضیحات نسبت به صورت‌توضیحات پیش از آن، با توجه به اینکه هر صورت‌توضیحات براساس شفاف‌های دوره‌های مربوط به خود تعدیل می‌شود، بنابراین پناهی در صورت وضعیت مقادیر کار زیادتر از مقادیر واقعی درج شده باشد، ابتدا باید صورت‌توضیحات اشتباه اصلاح گردد و ضمن تادیه اصل بدهی و تعدیل پرداخت شده به پیمانکار بابت صورت وضعیت‌های اشتباه، کارکردهای اصلاح شده ملاک محاسبه صورت‌توضیحات تعدیل قرار گیرد.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۱-۰۲۳۰۰ (پرسش) حق بیمه از مابه‌التفاوت بهای قیر چگونه پرداخت می‌شود؟

۱-۰۲۳۰۰ (پاسخ) هزینه‌های ناشی از اجرای قوانین کار و بیمه‌های اجتماعی و آیین‌نامه‌های مربوط به مالیات و عوارض و بطور کلی کسورات قانونی از تمامی پرداخت‌ها به پیمانکار از جمله صورت وضعیت‌های مربوط به بهای مابه‌التفاوت قیر کسر می‌شود.

تعدیل و مابه‌التفاوت

۰۲۳۰۰۲ - پرسش) مابه‌التفاوت پرت برای سیمان و آهن‌آلات طبق بخشنامه شماره ۱۴۰۲۱/۵۴-۵/۵-۴۷۰۵-۱۰۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۴ تا سال ۱۳۸۰ قابل پرداخت می‌باشد و از آن سال به بعد، به بخشنامه یاد شده که در آن پرت ذکر گردیده اشاره‌ای نشده است.

با توجه به شرح پیش گفته، آیا برای قراردادهایی که از سال ۱۳۸۰ به بعد منعقد شده و مشمول مابه‌التفاوت مصالح هستند، پرت سیمان و آهن‌آلات باید در مقدار سیمان و آهن‌آلات مصرفی لحاظ گردد یا خیر؟

۰۲۳۰۰۲ - پاسخ) در قراردادهای تابع مقررات مربوط به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که مشمول مابه‌التفاوت بهای آهن‌آلات و سیمان براساس دستورالعمل پیوست بخشنامه شماره ۲۳۲۳۹-۵۴-۵/۵-۲۳۰۵۹-۱۰۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۲۵ می‌باشند، در تعیین مقادیر سیمان و آهن‌آلات برای پرداخت مابه‌التفاوت قیمت، درصدهای افت مصرف در نظر گرفته شده در بند یک بخشنامه شماره ۱۴۰۲۱/۵۴-۵/۵-۴۷۰۵-۱۰۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۱/۴ کماکان به قوت خود باقی است.